

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

P9_TA(2022)0114

Realizacja działań w zakresie edukacji obywatelskiej**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie realizacji działań w zakresie edukacji obywatelskiej (2021/2008(INI))**

(2022/C 434/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i art. 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając art. 9 i 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „kartą”),
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ, w szczególności cel 4 (Dobra jakość edukacji) i cel 4.7,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 września 2015 r. w sprawie wzmocnienia pozycji dziewcząt przez edukację w UE ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2020 r. zatytułowany „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie kształtowania polityki edukacji cyfrowej ⁽²⁾,
- uwzględniając przyjęte przez Radę Europy ramy kompetencji kultury demokratycznej,
- uwzględniając konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie wspierania świadomości demokratycznej i demokratycznego zaangażowania młodych ludzi w Europie ⁽³⁾,
- uwzględniając Kartę nauczania w zakresie demokratycznego obywatelstwa i praw człowieka Rady Europy,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 4 marca 2021 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2021)0102),
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych proklamowany i podpisany przez Radę Unii Europejskiej, Parlament Europejski i Komisję 17 listopada 2017 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 listopada 2017 r. zatytułowany „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze – Wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców w Göteborgu w dniu 17 listopada 2017 r.” (COM(2017)0673),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie zapobiegania radykalizacji postaw prowadzącej do brutalnego ekstremizmu (COM(2016)0379),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lipca 2020 r. zatytułowany „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (COM(2020)0274),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. zatytułowany „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 – Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej (COM(2020)0624),

⁽¹⁾ Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 182.

⁽²⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 16.

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

- uwzględniając strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), w szczególności ich cel promowania równości, spójności społecznej i aktywnego obywatelstwa,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (COM(2020)0625),
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽⁴⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rezolucję Rady z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) ⁽⁶⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie wzmocnienia zarządzania wielopoziomowego przy promowaniu uczestnictwa młodych ludzi w procesach decyzyjnych ⁽⁷⁾,
- uwzględniając deklarację w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (deklaracja paryska z 2015 r.), podpisaną 17 marca 2015 r. w Paryżu we Francji,
- uwzględniając sprawozdanie europejskiego pierwszego panelu obywatelskiego Konferencji w sprawie przyszłości Europy zatytułowane „Silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna, zatrudnienie / Edukacja, młodzież, kultura i sport / Transformacja cyfrowa”,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Spotkania Młodzieży z 2021 r. z pomysłami młodzieży na Konferencję w sprawie przyszłości Europy,
- uwzględniając sprawozdanie Eurydice Komisji z 7 listopada 2017 r. zatytułowane „Edukacja obywatelska w szkołach w Europie, 2017”,
- uwzględniając rezolucję Unii Europejskich Federalistów (UEF) w sprawie systemowego podejścia do europejskiej edukacji obywatelskiej, przyjętą 4 lipca 2021 r. podczas XXVII europejskiego kongresu UEF w Walencji,
- uwzględniając dokument analityczny Biura Analiz Parlamentu Europejskiego z maja 2021 r. w sprawie obszaru edukacji europejskiej oraz strategii ramowej w zakresie kształcenia i szkolenia na 2030 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Eurydice Komisji z 19 października 2020 r. zatytułowane „Equity in school education in Europe – Structures, policies and student performance” [Sprawiedliwość w edukacji szkolnej w Europie – struktury, polityki i wyniki uczniów],
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 15 grudnia 2021 r. zatytułowane „Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE z 2020 r. Wzmacnianie pozycji obywateli i ochrona ich praw”(COM(2020)0730),
- uwzględniając europejski plan działania Komisji na rzecz demokracji z 3 grudnia 2020 r.,
- uwzględniając podsumowanie ustaleń i dyskusji podczas forum w 2019 r. na rzecz przyszłości uczenia się opublikowane przez panel ekspertów Komisji w dziedzinie europejskiego kształcenia i szkolenia 7 grudnia 2019 r.,

⁽⁴⁾ Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 241 z 21.6.2021, s. 3.

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z czerwca 2020 r. zatytułowane „European Union Citizenship and Democracy” [Obywatelstwo i demokracja w Unii Europejskiej],
  - uwzględniając wytyczne sieci Jean Monnet z 2017 r. dla edukatorów nauczycieli w zakresie tożsamości i obywatelstwa dzieci w Europie,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji z 18 marca 2015 r. zatytułowane „Promowanie – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja – przegląd zmian w polityce edukacyjnej w Europie w następstwie deklaracji paryskiej z 17 marca 2015 r.”,
  - uwzględniając Monitor Kształcenia i Szkolenia z 2018 r. i 2020 r.,
  - uwzględniając dokument tematyczny panelu ekspertów w dziedzinie europejskiego kształcenia i szkolenia na temat włączenia i obywatelstwa,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie zdobywania wiedzy o UE w szkole ⁽⁸⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2016 r. w sprawie roli dialogu międzykulturowego, różnorodności kulturowej i edukacji w promowaniu podstawowych wartości UE ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie Europejskiego obszaru edukacji: wspólne całłościowe podejście ⁽¹⁰⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie sprawozdania na temat obywatelstwa UE z 2017 r.: wzmocnienie praw obywateli w Unii demokratycznych zmian ⁽¹¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie dialogu obywatelskiego i uczestnictwa obywateli w procesie decyzyjnym UE ⁽¹²⁾,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) i załącznik 3 do decyzji Konferencji Przewodniczących z 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A9-0060/2022),
- A. mając na uwadze, że edukacja jest prawem podstawowym i dobrem publicznym, które powinno być dostępne bezpłatnie dla wszystkich w taki sam sposób; mając na uwadze, że Europejski filar praw socjalnych stanowi, że każdy ma prawo do wysokiej jakości i włączającego kształcenia i szkolenia przez całe życie, tak aby mógł w pełni i w znaczący sposób uczestniczyć w życiu społecznym; mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie należy postrzegać nie tylko jako narzędzie służące rynkowi pracy;
- B. mając na uwadze, że nowe wyzwania systemowe o skutkach lokalnych, regionalnych i globalnych, takie jak zmiana klimatu, transformacja cyfrowa, dysproporcje społeczne i terytorialne oraz ponadnarodowa integracja polityczna, wymagają odpowiedniego dostosowania systemów edukacji, w tym edukacji obywatelskiej; mając na uwadze, że transformacja ekologiczna i Zielony Ład wymagają rozszerzenia edukacji obywatelskiej, tak aby uwzględniała ona potrzebę odpowiedzialnego działania nie tylko w danej społeczności lub społeczeństwie, lecz także wobec całej planety; mając na uwadze, że transformacja cyfrowa i agenda cyfrowa oferują nowe możliwości aktywnego obywatelstwa i demokratycznego uczestnictwa w internecie, a zarazem wiążą się także z ryzykiem i zagrożeniami, jakie stwarzają informacje wprowadzające w błąd i dezinformacja; mając na uwadze, że aktywne obywatelstwo cyfrowe powinno uwzględniać i eliminować przepaść cyfrową między pokoleniami; mając na uwadze, że zaangażowanie mediów lokalnych, krajowych i europejskich w popularyzowanie europejskiej kultury i historii jest ważnym elementem debaty publicznej i zaangażowania obywatelskiego;

⁽⁸⁾ Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 57.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 16.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0452.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 11.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 96.

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

- C. mając na uwadze, że edukację obywatelską należy rozumieć jako wielopoziomą edukację obejmującą lokalny, regionalny, krajowy, europejski i globalny wymiar obywatelstwa; mając na uwadze, że trwający proces globalizacji i integracji europejskiej będzie wymagać od nowego pokolenia Europejczyków zwiększonego zaangażowania politycznego na wielu poziomach, zdolności do życia i pracy w coraz bardziej międzynarodowym środowisku oraz radzenia sobie z różnicami w codziennym życiu; mając na uwadze, że krytyczne myślenie, umiejętności interpersonalne i kompetencje obywatelskie mają coraz większe znaczenie na rynku pracy i w życiu społecznym; mając na uwadze, że społeczeństwa stają się coraz bardziej zróżnicowane, przez co poszanowanie zróżnicowania pod względem kultury i pochodzenia oraz odrzucenie wszelkich form dyskryminacji kobiet, osób LGBTIQ czy mniejszości nabiera w Europie coraz większej wagi;
- D. mając na uwadze, że edukacja obywatelska korzysta z podejścia międzysektorowego i wzajemnej współpracy między kształceniem formalnym, pozaformalnym i nieformalnym; mając na uwadze, że edukacja obywatelska umożliwia edukatorom i osobom uczącym się odkrywanie wartości, postaw, umiejętności i wiedzy oraz wspólne zrozumienie świata, w tym poprzez pedagogikę partycypacyjną;
- E. mając na uwadze, że zmiany społeczno-polityczne obserwowane w państwach członkowskich, począwszy od polaryzacji społecznej i niskiego zaufania do instytucji po regres demokracji, erozję praworządności, wyłączający nacjonalizm i wykorzystanie eurosceptycyzmu do celów politycznych, w połączeniu z nasileniem się ruchów ekstremistycznych, odradzaniem się rasizmu i ksenofobii we wszystkich jej formach, autorytaryzmem oraz informacjami wprowadzającymi w błąd i dezinformacją, mogą stanowić poważne zagrożenie dla europejskich demokracji i destabilizować całą UE; mając na uwadze, że wzmocnienie edukacji obywatelskiej w formalnych, pozaformalnych i nieformalnych ramach poprzez uczenie się przez całe życie może odegrać ważną rolę w równoważeniu tej tendencji i w tworzeniu bardziej otwartej debaty politycznej, a także w promowaniu większego zaangażowania obywateli w procesy polityczne i ustawodawcze na szczeblu krajowym i europejskim;
- F. mając na uwadze, że poparcie polityczne dla Unii zwykle wyrażane jest raczej w kategoriach odczuć, postaw i wartości, a nie w kategoriach jej konkretnego wpływu na życie codzienne obywateli; mając na uwadze, że wśród obywateli, zwłaszcza ludzi młodych, widoczny jest brak utożsamiania się z demokratycznymi procesami i mechanizmami uczestnictwa w Unii oraz brak zrozumienia ich istoty; mając na uwadze, że odnowiona europejska dynamika edukacji obywatelskiej może być sposobem na zachęcenie młodych ludzi do udziału w wyborach, ograniczenie atrakcyjności narracji ekstremistycznych i populistycznych, a tym samym wzmocnienie spójności społecznej;
- G. mając na uwadze, że pojawienie się dynamicznego obywatelstwa europejskiego utrudnia brak wiedzy i więzi emocjonalnej oraz brak mechanizmów umożliwiających uczestnictwo obywateli i dialog obywatelski; mając na uwadze, że tożsamość europejska uzupełnia wiele tożsamości lokalnych, narodowych, geograficznych, kulturowych lub innych, które może mieć dana osoba; mając na uwadze, że niewystarczająca wiedza na temat UE lub jej brak i słabe zrozumienie jej funkcjonowania i wartości dodanej mogą przyczynić się do przekonania o istnieniu deficytu demokratycznego oraz prowadzić do nieufności, braku działania ze strony obywateli i eurosceptycyzmu w państwach członkowskich;
- H. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie zdobywania wiedzy o UE w szkole Parlament Europejski wezwał Komisję do przedstawienia wspólnych ram i opracowania wytycznych zawierających konkretne przykłady dotyczące zdobywania wiedzy o UE, aby wspierać obiektywne i krytyczne myślenie o korzyściach, jakie Unia Europejska przynosi swoim obywatelom;
- I. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu z 11 listopada 2021 r. w sprawie europejskiego obszaru edukacji Parlament Europejski wezwał do tego, by europejski obszar edukacji umożliwiał większy przepływ osób uczących się, nauczycieli i wiedzy, wzmacniał poczucie przynależności europejskiej i świadomości obywatelskiej, gwarantował prawa i wartości, zapewniał sprawiedliwe i równe szanse oraz poprawiał spójność społeczną;
- J. mając na uwadze, że Komisja nie podjęła żadnej istotnej inicjatywy o charakterze systemowym w tym strategicznym obszarze; mając na uwadze, że istniejące programy UE, takie jak Erasmus+ czy Europejski Korpus Solidarności, nadal mają znaczny niewykorzystany potencjał w zakresie poprawy wdrażania edukacji obywatelskiej dzięki bardziej strategicznemu podejściu do komponentów uczenia się formalnego, nieformalnego i pozaformalnego w tych programach oraz lepszej koordynacji zasobów; mając na uwadze, że Komisja i państwa członkowskie powinny dołożyć większych starań w celu poprawy i zwiększenia przepływu informacji na temat Unii Europejskiej oraz konkretnych praw i obowiązków;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

- K. mając na uwadze, że kilka państw członkowskich opracowało krajowe programy wolontariatu; mając na uwadze, że ustanawianie i rozwijanie takich programów jest ważne dla promowania praktycznej edukacji obywatelskiej, wzmocnienia spójności społecznej, umożliwiania mobilizacji dla celów interesu ogólnego, zwłaszcza w odniesieniu do osób w mniej korzystnym położeniu, oraz przyczyniania się do rozwoju osobistego i zawodowego uczestników; mając na uwadze, że zwiększona europejska mobilność obywatelska może przyczynić się do zwiększenia wśród ludzi młodych poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej, wspierając tym samym rozwój Europy obywatelskiej; mając na uwadze, że krajowe programy wolontariatu mogą stanowić naturalną drogę do mobilności europejskiej dla ludzi młodych, zwłaszcza tych w mniej korzystnym położeniu;
- L. mając na uwadze, że Europejski Korpus Solidarności, który został uruchomiony w 2018 r. jako następcą wolontariatu europejskiego ustanowionego w 1996 r., jest ogólnym europejskim programem mobilności na rzecz wolontariatu, ale w okresie 2021–2027 dysponuje on jednak ograniczonym budżetem; mając na uwadze, że należy rozwijać większą synergię i współpracę między Europejskim Korpusem Solidarności a krajowymi systemami wolontariatu, a także między istniejącymi krajowymi systemami wolontariatu za pośrednictwem Europejskiego Korpusu Solidarności;

Stan edukacji obywatelskiej w UE

1. ubolewa, że nie istnieje wspólna definicja edukacji obywatelskiej; uważa, że nauczanie edukacji obywatelskiej wymaga połączenia wiedzy, umiejętności, metod, narzędzi, treści, kompetencji, postaw, wartości i troski oraz że edukacja obywatelska ma zasadnicze znaczenie dla budowania solidarności i poczucia przynależności;
2. uważa, że edukacja obywatelska powinna co najmniej zapewniać teoretyczne zrozumienie koncepcji i struktur politycznych, prawnych, społecznych, środowiskowych i gospodarczych, w tym tych związanych ze szczeblem europejskim, a także rozwoju sytuacji na świecie współmiernie do poziomu kształcenia i szkolenia, w połączeniu z doświadczeniem praktycznym; zwraca uwagę na znaczenie krytycznego myślenia i umiejętności korzystania z mediów jako integralnej części edukacji obywatelskiej; podkreśla potrzebę odnowy pedagogicznej oraz przyjęcia teoretycznego i praktycznego podejścia do edukacji obywatelskiej w Unii; sugeruje wykorzystanie definicji edukacji obywatelskiej zawartej w Karcie edukacji obywatelskiej i edukacji o prawach człowieka Rady Europy oraz w przyjętych przez Radę Europy Ramach odniesienia kompetencji na rzecz kultury demokratycznej;
3. jest zaniepokojony ograniczonym koncentrowaniem się na europejskich i globalnych aspektach obywatelstwa w krajowych programach nauczania; odnotowuje z zaniepokojeniem, że tylko połowa uczniów w UE zgłaszała, że miała okazję uczyć się o Europie w szkole; podkreśla, że istnieje pozytywna korelacja między poparciem uczniów dla współpracy między krajami europejskimi a wyższym poziomem wiedzy obywatelskiej; ubolewa nad nasilającym napięciem między szczeblem krajowym a europejskim w programach nauczania niektórych państw członkowskich; jest zaniepokojony nadmiernym upolitycznieniem edukacji obywatelskiej i jego konsekwencjami, takimi jak powtarzające się i głębokie zmiany w programach nauczania, oraz ponownie podkreśla potrzebę zapewnienia długoterminowej stabilności i spójności w realizacji edukacji obywatelskiej;
4. podkreśla, że zmiany społeczno-polityczne i globalne będą wymagały znacznego zwiększenia obecnego poziomu jakości i podejścia do edukacji obywatelskiej; jest zaniepokojony tym, że uczniowie osiągają znacznie niższe wyniki niż uczennice⁽¹³⁾; wyraża zaniepokojenie brakiem równowagi w zakresie przeciętnej wiedzy obywatelskiej między państwami członkowskimi i w samych tych państwach; zauważa, że uczniowie mieszkający na obszarach wiejskich, oddalonych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej lub najbardziej oddalonych napotykać dodatkowe przeszkody przy angażowaniu się w programy edukacji obywatelskiej; potwierdza, że każdy uczący się powinien mieć dostęp do wysokiej jakości edukacji obywatelskiej dostosowanej do jego szczególnych potrzeb, m.in. pod względem finansowania i infrastruktury, co ma zasadnicze znaczenie dla pomyślnego utworzenia europejskiego obszaru edukacji;
5. wskazuje, że choć niektóre aspekty edukacji obywatelskiej są obecne w większości krajowych programów nauczania, to jednak między państwami członkowskimi i w samych tych państwach występują duże różnice pod względem poziomu nauczania, łącznej liczby godzin poświęconych temu zagadnieniu, jak również treści i metod; zauważa, że tylko kilka państw członkowskich posiada ustrukturyzowane oceny, cele, wytyczne pedagogiczne lub specjalne szkolenia dla nauczycieli; zauważa, że nawet tam, gdzie elementy te występują, istnieje rozdźwięk między programami krajowymi a ich skutecznym wdrażaniem w szkołach;

⁽¹³⁾ Schulz, W. i in., *Becoming Citizens in a Changing World*, IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 International Report, Springer, Cham, 2016.

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

6. przypomina, że jakość nauczania ma największy wpływ na skuteczne uczenie się i że w związku z tym zasadnicze i ustawiczne kształcenie dla wszystkich nauczycieli i szkoleniowców, niezależnie od ich specjalizacji, powinno być priorytetem w dziedzinie edukacji obywatelskiej, zwłaszcza w odniesieniu do europejskiego i globalnego wymiaru edukacji obywatelskiej;
7. podkreśla, że brak rzetelnych badań nad skutecznymi sposobami nauczania i oceny edukacji obywatelskiej oraz brak odpowiednich narzędzi pedagogicznych w tym zakresie stanowią przeszkodę dla skutecznego nauczania edukacji obywatelskiej; zauważa, że niektóre dowody empiryczne sugerują, iż podejście „cała szkoła” lub „cała społeczność” ma pozytywny wpływ na umiejętności i postawy obywatelskie; uważa, że w podejściu do edukacji obywatelskiej należy wziąć pod uwagę partycypacyjne metody nauczania, aby umożliwić uczącym się doświadczanie obywatelstwa we wszystkich jego wymiarach i uświadomienie sobie swojego znaczenia dla Unii Europejskiej i państw członkowskich, jednostek i całego społeczeństwa;
8. ubolewa nad brakiem uwzględniania edukacji obywatelskiej w kształceniu i szkoleniu zawodowym podstawowym oraz w edukacji dorosłych; apeluje o włączenie edukacji obywatelskiej na wszystkich poziomach kształcenia, w formie dostosowanej do szczególnych cech i potrzeb osób uczących się; ubolewa nad brakiem nacisku na wartość międzypokoleniowych kontekstów uczenia się, które ułatwiają dialog między starszymi i młodszymi pokoleniami;
9. uważa, że nigdy nie jest zbyt wcześnie na naukę o obywatelstwie na szczeblu regionalnym, krajowym, europejskim i globalnym; zauważa, że wczesna edukacja odgrywa ważną rolę w rozwijaniu kluczowych umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz stanowi podstawę dobrostanu, dialogu, wzajemnego szacunku, zrozumienia i wspólnych wartości;
10. przypomina, że uczenie się pozaformalne i nieformalne, w tym wolontariat, pełnienie roli mentora, udział w debatach i aktywność w dziedzinie sportu, odgrywa kluczową rolę pedagogiczną w rozwijaniu społecznych i obywatelskich umiejętności, kompetencji i zachowań oraz w kształtowaniu odpowiedzialnie myślących i aktywnych obywateli;

Polityka UE w dziedzinie edukacji obywatelskiej

11. ubolewa, że konsensus polityczny na szczeblu europejskim co do potrzeby promowania edukacji obywatelskiej i nauczania wspólnych europejskich wartości nie został przełożony na konkretne cele, wartości docelowe, wskaźniki referencyjne i działania, i stwierdza, że istnieje luka we wdrażaniu środków polityki edukacji obywatelskiej;
12. uważa, że programy UE jedynie w ograniczonym stopniu przyczyniają się do promowania niektórych wymiarów edukacji obywatelskiej, głównie ze względu na brak wyraźnego bezpośredniego wsparcia, ograniczone zasoby i nierównomierny zasięg geograficzny; ubolewa, że projekty finansowane przez UE w tej dziedzinie nie miały jak dotąd dalekosiężnych skutków długoterminowych;
13. uważa, że brakuje spójności polityki w dziedzinie edukacji obywatelskiej na szczeblu UE oraz że obecnie nie istnieje żaden instrument polityczny, w ramach którego wszystkie właściwe jednostki i organy współpracowałyby ze sobą w sposób zorganizowany;
14. stwierdza, że programy UE, takie jak m.in. Erasmus +, „Horyzont Europa”, Europejski Korpus Solidarności, program „Obywatele, równość, prawa i wartości” czy „Kreatywna Europa”, przyczyniły się w dużej mierze pośrednio do aktywnego przekazywania wiedzy w ramach edukacji obywatelskiej; zauważa jednak, że programy te nie były w stanie przynieść systematycznych i trwałych skutków;
15. potwierdza, że zgodnie z art. 9, 10, 165 i 166 TUE oraz kartą na UE spoczywa główna odpowiedzialność za promowanie edukacji obywatelskiej UE, która gwarantuje obywatelom lepszą znajomość projektu europejskiego jako unii państw demokratycznych, gwarantując tym samym obywatelom prawo do pełnego uczestnictwa w życiu politycznym i podejmowaniu decyzji na szczeblu UE;
16. zwraca uwagę na wolę promowania wspólnej tożsamości europejskiej za pośrednictwem wspólnego programu akademickiego oraz na wolę zdecydowanego włączenia wymiaru europejskiego do edukacji, wyrażoną przez obywateli w kontekście Konferencji w sprawie przyszłości Europy, a także na apel młodych Europejczyków o uwzględnienie w programach nauczania wiedzy o możliwościach i korzyściach, jakie oferuje Europa;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

17. zauważa, że niektóre państwa członkowskie dostrzegają pozytywny wpływ zmian polityki UE na promowanie zmian edukacyjnych w obszarze edukacji obywatelskiej;
18. wyraża zaniepokojenie brakiem skutecznych działań Komisji w celu promowania kompetencji obywatelskich przewidzianych w europejskich ramach odniesienia dla kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie z 2018 r., podczas gdy inne podstawowe kompetencje zostały odzwierciedlone we wskaźnikach referencyjnych ET 2020 lub są wspierane przez specjalne ramy kompetencji, aby ułatwiać nauczanie i wprowadzanie środków na szczeblu krajowym;
19. zwraca uwagę na wyróżnienie Europejską Nagrodą Obywatelską w 2021 r. inicjatyw związanych z debatami uczniowskimi; uważa, że w warunkach rosnącej polaryzacji demokratyczna debata jest ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej; uważa, że wspieranie umiejętności i kompetencji z zakresu debaty stanowi integralną część edukacji obywatelskiej;
20. podkreśla znaczenie edukacji obywatelskiej dla podnoszenia świadomości na temat transformacji klimatycznej i dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.; podkreśla związek między edukacją obywatelską a edukacją na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz znaczenie koordynacji wysiłków podejmowanych w celu włączenia obu obszarów do strategii politycznych, programów nauczania, podejść pedagogicznych i metodyk w formalnym, pozaformalnym i nieformalnym kształceniu i uczeniu się;

Zalecenia dotyczące odnowionej europejskiej edukacji obywatelskiej

21. zachęca państwa członkowskie do wspierania, przeglądu i modernizacji ich systemów edukacji, a także wszelkich form treści związanych z UE zawartych w programach nauczania na wszystkich poziomach kształcenia i nauczania – w tym kształcenia i szkolenia zawodowego – w celu uwydatnienia wymiaru UE, przy jednoczesnym zachęcaniu regionów i władz lokalnych do podejmowania takich samych działań, zwłaszcza gdy mają one bezpośrednie kompetencje w ramach swojego systemu edukacji;
22. podkreśla w związku z tym znaczenie uwzględniania różnorodności językowej w edukacji o obywatelstwie europejskim, z należyтым uwzględnieniem języków mniejszościowych i regionalnych oraz języków zagrożonych wymarciem;
23. ponownie wzywa państwa członkowskie i społeczność edukacyjną do zaangażowania wszystkich, w tym osób wywodzących się ze środowisk migracyjnych, migrantów, uchodźców i członków wspólnot wyznaniowych w dwukierunkowe, oparte na szacunku i upodmiotowione procesy budowania obywatelstwa, zapewniając ich aktywny udział w życiu obywatelskim i kulturalnym; uważa, że promowanie wśród obywateli lepszego zrozumienia historycznych i osobistych przyczyn ruchów migracyjnych, w tym kolonializmu, a także wspólnych kontekstów kulturowych, jest ważnym elementem globalnego obywatelstwa;
24. wzywa państwa członkowskie do poprawy i rozszerzenia możliwości zasadniczego i ustawicznego rozwoju zawodowego i rozwoju przez całe życie dla nauczycieli, edukatorów, rodzin i szerszej społeczności edukacyjnej oraz do zapewnienia im odpowiedniego wsparcia i zasobów do prowadzenia edukacji obywatelskiej, przy ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi podmiotami na szczeblu unijnym i krajowym;
25. w związku z tym wzywa Komisję do opracowania wspólnych ram kompetencji w zakresie edukacji obywatelskiej dla nauczycieli i uczniów w zakresie kluczowej kompetencji, jaką jest obywatelstwo, w tym kompetencji wielojęzycznych i międzykulturowych edukatorów, z uwzględnieniem wymiaru lokalnego, regionalnego, krajowego, europejskiego i globalnego, w tym samym duchu co europejskie ramy kompetencji cyfrowych dla obywateli, europejskie ramy kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, europejskie ramy na rzecz kompetencji kluczowych – kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się, a także niedawno uruchomione europejskie ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju, tworząc wzajemne powiązania między wszystkimi systemami ramowymi;
26. podkreśla potrzebę promowania i wspierania możliwości w zakresie mobilności, wzajemnego uczenia się i wymiany najlepszych praktyk wśród kadry nauczycielskiej; uważa hybrydowe i elastyczne cechy mobilności programu Erasmus+ na lata 2021–2027 za szansę na zwiększenie możliwości mobilności obecnych i przyszłych nauczycieli; zachęca Komisję do promowania krótkoterminowej mobilności nauczycieli oraz do ustanowienia długoterminowych partnerstw na rzecz mobilności, z wykorzystaniem środków cyfrowych bez zastępowania mobilności fizycznej i wymiany interpersonalnej;
27. wzywa państwa członkowskie i Komisję do promowania i ułatwiania wysokiej jakości szkoleń w zakresie tematów związanych z UE dla nauczycieli, innych osób zaangażowanych w kształcenie, osób pracujących z młodzieżą i prowadzących szkolenia, umożliwiając im odbywanie części ich szkolenia w innym państwie członkowskim oraz zapewniając uznawanie ich kompetencji w zakresie nauczania o UE;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

28. apeluje o stworzenie i wypromowanie znaku „Nauczyciel wiedzy o UE”; ponownie wzywa do promowania i rozwijania „Akademii nauczycieli Erasmus+”, aby wspierać wymiar europejski w edukacji; wzywa Komisję do ogłoszenia zaproszenia do składania wniosków w sprawie programu „Akademia nauczycieli Erasmus+” poświęconego edukacji obywatelskiej dla nauczycieli, prowadzących szkolenia i osób uczących się zarówno z sektorów formalnych, jak i pozaformalnych, w tym z sektora kształcenia i szkolenia zawodowego;

29. wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia większej synergii w celu zwiększenia systemowego wpływu edukacji obywatelskiej oraz do współpracy nad opracowaniem modułu szkolenia zasadniczego nauczycieli w celu zapoznania ich z europejskimi systemami edukacji, najlepszymi praktykami pedagogicznymi, unijnymi platformami wymiany, narzędziami i partnerstwami, które odzwierciedlają europejskie wartości i promują powstawanie kultury edukacyjnej w dziedzinie obywatelstwa europejskiego, przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności Europy; podkreśla, że takie moduły szkoleniowe powinny być częścią programu „Akademii nauczycieli”;

30. apeluje o uznawanie i walidację kompetencji obywatelskich nabytych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym pracy wykonywanej przez młodzież oraz wolontariatu, a także o wzmocnienie powiązań między uczeniem się formalnym, nieformalnym i pozaformalnym w edukacji obywatelskiej;

31. uważa, że we współpracy po ET 2020 należy koncentrować się na opracowaniu programów nauczania i krajowych ocen w zakresie edukacji obywatelskiej obejmujących wszystkie istotne aspekty tej dziedziny zgodnie z przyjętymi przez Radę Europy ramami kompetencji kultury demokratycznej oraz europejskimi ramami odniesienia dla kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie, w szczególności w odniesieniu do kompetencji społecznych i obywatelskich, biorąc pod uwagę również kształcenie nieformalne i pozaformalne oraz jego koordynację i ułatwianie;

32. wzywa do utworzenia nowej grupy roboczej zajmującej się edukacją obywatelską, która będzie kontynuować prace grupy roboczej ET 2020 ds. promowania wspólnych wartości i edukacji włączającej, utworzonej w następstwie deklaracji paryskiej z 2015 r.;

33. wzywa do opracowania konkretnych i wymiernych celów i wskaźników referencyjnych w zakresie edukacji obywatelskiej, w tym europejskiej edukacji obywatelskiej, w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030); zwraca uwagę, że cele te powinny zostać przełożone na cele na 2025 r., z konkretnymi celami dotyczącymi osób uczących się ze środowisk defaworyzowanych, oraz powinny zostać włączone do specjalnego planu działania na rzecz europejskiej edukacji obywatelskiej, z uwzględnieniem perspektywy uczenia się przez całe życie, począwszy od wczesnego dzieciństwa;

34. podkreśla zapotrzebowanie na bardziej ustrukturyzowane podejście do określania i upowszechniania rezultatów projektów z zakresu edukacji obywatelskiej w ramach programów UE, w szczególności programów Erasmus+, „Horyzont Europa”, „Europa dla Obywateli”, „Obywatele, równość, prawa i wartości”, „Kreatywna Europa” i Europejski Korpus Solidarności, w celu stosowania tych rezultatów w szerszej skali w całej Unii, oraz zwraca uwagę, że Parlament Europejski powinien być zaangażowany w ten proces; uważa, że w tym celu należy ustanowić stały mechanizm weryfikacji i analizy na szczeblu UE w celu określania dobrych praktyk, które można szeroko upowszechnić i stosować w szerszej skali w celu przyczynienia się do systemowych i długoterminowych zmian w polityce;

35. podkreśla potrzebę podjęcia zdecydowanych działań w celu przyspieszenia badań nad najlepszymi sposobami nauczania i oceny edukacji obywatelskiej, w szczególności w odniesieniu do wczesnej edukacji, a także roli formalnych, pozaformalnych i nieformalnych możliwości uczenia się, a także monitorowania jego wdrażania na podstawie odpowiednich i aktualnych danych porównawczych ze wszystkich państw członkowskich; podkreśla znaczenie działania podstawowego 2, działania podstawowego 3, katedr „Jean Monnet” i programu „Horyzont Europa”; z zadowoleniem przyjmuje większą koncentrację działania podstawowego 2 w programie Erasmus+ na lata 2021–2027 na „wspólnych wartościach, zaangażowaniu i uczestnictwie obywateli”;

36. podkreśla potrzebę większych inwestycji w formy kształcenia w celu nauczania o Unii Europejskiej na szczeblu szkolnym i uniwersyteckim poprzez wzmocnienie istniejących sieci i opracowanie nowych programów nauczania dostosowanych do tego rodzaju kształcenia; apeluje o zaangażowanie wydziałów specjalizujących się w sprawach europejskich w badania nad najlepszymi metodami i narzędziami nauczania edukacji obywatelskiej oraz w ich udostępnianie, przy wykorzystaniu dostępnych funduszy i zasobów UE;

37. podkreśla, że wybór treści do celów edukacji obywatelskiej musi być powiązany z nabywaniem umiejętności cyfrowych i edukacją cyfrową, aby uwzględnić transformację cyfrową, ale także umożliwić odpowiedzialne korzystanie ze środków cyfrowych;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

38. ponawia swój apel do Komisji i państw członkowskich o opracowanie wspólnych i partycypacyjnych badań w dziedzinie edukacji, w szczególności ogólnounijnnych badań porównawczych w dziedzinie edukacji obywatelskiej, w tym obywatelstwa Unii Europejskiej, z jasno określonym mandatem i celami zgodnie z zakresem kompetencji UE; zaleca przeprowadzenie specjalnego badania Eurobarometru, aby ocenić ogólną wiedzę obywateli na temat UE, a tym samym rozszerzyć zakres obecnej serii dotyczącej obywatelstwa i demokracji w Unii Europejskiej;

39. wzywa Komisję do uwzględnienia modułów uczenia się obywatelstwa europejskiego oraz programu wizyt w obiektach dziedzictwa oraz w miejscach pamięci o znaczeniu historycznym dla Unii i państw przyjmujących – jako integralnej części możliwości mobilności w ramach programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności, aby promować międzykulturowe i oparte na dialogu podejście do historii oraz wzmocnić europejskie wartości i zasady;

40. wzywa Komisję do aktywniejszego promowania edukacji obywatelskiej dla wszystkich obywateli, w tym osób dorosłych, oraz do uwzględnienia tego w odpowiednich programach finansowania i grupach roboczych; wzywa Komisję do powiązania inicjatyw w ramach europejskiego programu na rzecz umiejętności z kompetencjami obywatelskimi oraz do uwzględnienia obywatelstwa cyfrowego w opracowywaniu europejskiego certyfikatu umiejętności cyfrowych;

41. apeluje o stworzenie europejskich odznak dla szkół i uniwersytetów aktywnie promujących edukację obywatelską; wzywa do utworzenia europejskiej nagrody wspierającej nauczycieli i podmioty lokalne aktywnie promujące edukację na temat Europy;

42. zwraca się do Komisji o ocenę możliwości wprowadzenia nowego specjalnego komponentu do programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości” w celu promowania edukacji obywatelskiej, ze specjalnymi przydziałami budżetowymi, oraz o zintensyfikowanie działań i środków ukierunkowanych na edukację obywatelską w ramach programów Erasmus+ i „Horyzont Europa” za pomocą specjalnych zaproszeń do składania wniosków; wzywa Komisję, by maksymalnie wykorzystała Europejski Rok Młodzieży 2022 do opracowania konkretnych programów i działań na rzecz wzmocnienia obywatelstwa europejskiego i tożsamości europejskiej;

43. uważa, że ważne jest dalsze upowszechnianie wśród społeczności edukacyjnej w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego możliwości istniejących na szczeblu UE; uważa, że ważne jest zapewnienie dostosowanego do potrzeb wsparcia w celu ułatwienia dostępu do programów; wzywa do położenia szczególnego nacisku na edukację obywatelską we wszystkich działaniach UE w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności w działaniach centrów doskonałości zawodowej;

44. podkreśla rolę Domu Historii Europejskiej w promowaniu opracowywania konkretnych programów, narzędzi i działań, które tworzą spójną narrację o integracji europejskiej i jej podstawowych wartościach, w szczególności dla uczniów, studentów i nauczycieli na wszystkich poziomach edukacji; wzywa Komisję do współpracy z Parlamentem w celu zbadania sposobów decentralizacji Domu Historii Europejskiej w celu zwiększenia jego dostępności, w tym dla państw członkowskich, a w szczególności, dla społeczności edukacyjnej, w tym poprzez inicjatywy, pogłębioną współpracę z instytucjami kulturalnymi w państwach członkowskich, wystawy objazdowe oraz sieć stałych delegatur;

45. wzywa do opracowania kompleksowej europejskiej strategii na rzecz edukacji w zakresie obywatelstwa UE i edukacji obywatelskiej, a także utworzenia platform wsparcia w celu promowania jej wdrażania, z naciskiem przede wszystkim na wspólne demokratyczne wartości i zasady UE oraz prawa podstawowe – takie jak godność ludzka, demokracja, praworządność, prawa człowieka, równość, tolerancja oraz poszanowanie różnorodności i wolności sumienia – w celu głębszego zrozumienia instytucji, podziału kompetencji, procesów decyzyjnych i strategii politycznych Unii przez obywateli, podnoszenia świadomości na temat korzyści, praw i obowiązków, które wiążą się z obywatelstwem UE, promowania wiedzy o procesie integracji europejskiej i sposobach aktywnego uczestniczenia w procesach demokratycznych UE i procesie decyzyjnym UE oraz wzmocnienia wspólnego poczucia przynależności;

46. zachęca organizacje społeczeństwa obywatelskiego, instytucje, ekspertów i specjalistów pracujących w dziedzinie edukacji obywatelskiej do zacieśnienia współpracy i rozwijania synergii za pośrednictwem otwartych sieci transnarodowych; podkreśla rolę, jaką odgrywa platforma sieciowa w dziedzinie edukacji obywatelskiej w Europie w zapewnianiu forów i zachęcaniu do lepszego ustalania priorytetów edukacji obywatelskiej na szczeblu krajowym, europejskim i międzynarodowym; apeluje o dalszą instytucjonalizację takich sieci europejskich, ponieważ rozwijają i promują one inicjatywy w zakresie edukacji obywatelskiej w całej Unii i poza nią;

47. podkreśla, że strategia powinna uwzględniać perspektywę uczenia się przez całe życie i perspektywę społecznościową, obejmując sektor nieformalny i pozaformalny, a także przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe, zwłaszcza te, które otrzymują finansowanie ze środków UE, co powinno bezpośrednio przyczynić się do poszerzania wiedzy o UE wśród uczestników i społeczności, w których działają;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

48. uważa, że strategia powinna obejmować synergię z odpowiednimi działaniami UE na rzecz młodzieży i politykami UE na rzecz zwalczania wszelkich form rasizmu i ksenofobii, nienawiści wobec osób LGBTIQ oraz dyskryminacji kobiet i mniejszości, poprzez ustanowienie powiązań z unijnym planem działania przeciwko rasizmowi i instrumentami finansowania takimi jak program „Prawa, równość i obywatelstwo”;

49. wzywa do włączenia edukacji obywatelskiej do głównego nurtu odpowiednich programów UE i do wzmocnienia synergii między nimi w celu zwiększenia systemowego wpływu edukacji obywatelskiej, m.in. poprzez wprowadzenie i zapewnienie modułu dotyczącego obywatelstwa UE, który będzie prowadzony jako szkolenie przed realizacją projektu finansowanego z funduszy strukturalnych UE lub równoległe z realizacją takiego projektu lub poprzez możliwość mobilności za pośrednictwem programów takich jak Erasmus+ lub Europejski Korpus Solidarności; uważa, że zaliczenie modułu dotyczącego edukacji obywatelskiej UE powinno pociągać za sobą certyfikację opartą na mikropoświadczeniach;

50. zachęca Komisję, aby podczas negocjacji z państwami ubiegającymi się o członkostwo w UE promowała nauczanie o UE w szkole;

51. podkreśla potrzebę większych inwestycji w formy kształcenia w celu nauczania o Unii Europejskiej na szczeblu szkolnym i uniwersyteckim, zarówno w zakresie kształcenia formalnego, jak i kształcenia i szkolenia zawodowego, poprzez opracowanie nowych programów nauczania; zwraca się do Komisji o zaproponowanie zalecenia zawierającego orientacyjne programy nauczania dla szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie edukacji na rzecz unijnego i globalnego obywatelstwa, przyjmowanego dobrowolnie przez państwa członkowskie, z pełnym poszanowaniem postanowień Traktatu, a w szczególności art. 165 TFUE, które to zalecenie zostanie przygotowane wspólnie z ekspertami, wyspecjalizowanymi uniwersyteckimi wydziałami europeistyki, nauczycielami, edukatorami, studentami, uczniami i szeroko pojętą społecznością edukacyjną z państw członkowskich, i któremu towarzyszyć będą zachęty do wdrażania; uważa, że wspomniane wspólne wzorcowe programy nauczania powinny przyczynić się do lepszego zrozumienia historii integracji europejskiej, organizacji i struktury istniejących instytucji Unii, europejskich procesów wyborczych i decyzyjnych, w tym możliwości uczestnictwa obywateli w demokracji w UE, oraz powinny zapewniać połączenie różnych podejść i metod pedagogicznych, w tym lekcji teoretycznych i uczenia się ukierunkowanego na projekty, dostosowanych do potrzeb osób uczących się;

52. wzywa Komisję do wzmocnienia wysiłków na rzecz edukacji obywatelskiej w celu poprawy dostępności i jakości edukacji obywatelskiej we wszystkich państwach członkowskich oraz do wspierania rozwoju europejskiego wymiaru edukacji obywatelskiej dla wszystkich grup wiekowych; uważa, że powinna istnieć stała struktura odpowiedzialna za tworzenie na szczeblu europejskim synergii w zakresie edukacji obywatelskiej, zarządzania zasobami UE przeznaczonymi na ten cel oraz koordynacji wysiłków w zakresie wspólnych metod, praktyk, narzędzi i treści; uważa, że struktura ta powinna być również odpowiedzialna za gromadzenie danych i ocenę wpływu działań w dziedzinie edukacji obywatelskiej finansowanych przez Unię w celu upowszechniania i stosowania w szerszej skali działań, które przyniosły najlepsze wyniki, oraz umożliwienia Komisji, na tej podstawie, proponowania inicjatyw politycznych i ustawodawczych w tej dziedzinie; uważa, że struktura ta powinna wspierać możliwości szkolenia nauczycieli i edukatorów w zakresie edukacji obywatelskiej oraz zachęcać do wymiany transgranicznej;

53. uważa, że należy pilnie rozpocząć prace w tym kierunku, wprowadzając działanie na rzecz wykonalności skupiające się na gromadzeniu danych i ocenie wpływu działań w zakresie edukacji obywatelskiej koordynowane przez specjalne działy ds. edukacji obywatelskiej w Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury oraz Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury; uważa, że mogłaby to być okazja do zwiększenia wsparcia i koordynacji działań państw członkowskich w dziedzinie edukacji obywatelskiej i ich wdrażania, do opracowania strategicznych wytycznych dotyczących rozwoju krajowych struktur edukacji obywatelskiej i programów jej nauczania oraz do ustanowienia wspólnych minimalnych standardów w odniesieniu do treści i metodologii edukacji obywatelskiej i w zakresie obywatelstwa w całej Unii; uważa, że działy te powinny angażować w tym celu państwa członkowskie, Parlament Europejski, osoby uczące się i szerszą społeczność uczącą się;

54. pochwała program „Szkoła-Ambasador”, który podnosi świadomość uczniów na temat europejskiej demokracji parlamentarnej i wartości europejskich, a także inicjatywę Euroscola, która zapewnia uczniom szkół średnich praktyczne, immersyjne doświadczenie w sali posiedzeń plenarnych Parlamentu Europejskiego i stanowi trwałą wartość dodaną w postaci umożliwienia indywidualnej edukacji obywatelskiej i aktywnego uczestnictwa w procesie demokratycznym; apeluje o wprowadzenie certyfikacji i uznawania umiejętności i kompetencji uzyskanych przez uczestników, zarówno w odniesieniu do osób uczących się, jak i nauczycieli; uważa, że jest to przykład najlepszych praktyk, które należy stosować na szerszą skalę z myślą o osiągnięciu skutków systemowych w całej Unii;

Środa, 6 kwietnia 2022 r.

55. zachęca wszystkie państwa członkowskie do opracowania krajowych programów wolontariatu; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wzajemnego uznawania systemów krajowych oraz do zacieśnienia współpracy w dziedzinie inicjatyw na rzecz działalności obywatelskiej i wolontariatu młodzieży; zachęca krajowe programy wolontariatu i inicjatywy na rzecz działalności obywatelskiej do oferowania na zasadzie wzajemności doświadczeń w zakresie mobilności w Europie;

56. wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozwijania europejskiej mobilności obywatelskiej dla młodych ludzi w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności, aby przyczynić się do rzeczywistego zaangażowania obywatelskiego i działalności obywatelskiej w Europie; w związku z tym zwraca się do Komisji i państw członkowskich o znaczne zwiększenie środków na Europejski Korpus Solidarności; podkreśla, że we wszystkich przyszłych zmianach Europejskiego Korpusu Solidarności należy utrzymać europejskie standardy dotyczące wolontariatu, takie jak wsparcie finansowe dla wolontariuszy, ubezpieczenie, możliwości uczenia się, szkolenie, włączenie społeczne i zasada, że wolontariat nie powinien zastępować miejsc pracy; podkreśla, że działania Europejskiego Korpusu Solidarności mogą jedynie uzupełniać, a nie zastępować krajowe programy wolontariatu lub inicjatywy na rzecz działalności obywatelskiej;

57. uważa, że wyspa Ventotene i opracowany na niej manifest odegrały decydującą rolę w historii integracji europejskiej; podkreśla rolę tej wyspy jako symbolicznego miejsca pamięci w kontekście integracji europejskiej i ochrony wspólnych wartości europejskich; odnotowuje wkład wyspy w promowanie europejskiej edukacji obywatelskiej, w szczególności poprzez aktywne zaangażowanie młodych ludzi w doroczne seminarium na temat integracji europejskiej, zainicjowane przez Altiero Spinellego w 1982 r.; podkreśla również symboliczne znaczenie środków podjętych w celu ratowania więźnia Santo Stefano oraz potencjał tego obiektu jako ośrodka stałej wymiany kulturalnej, wydarzeń publicznych, wystaw i debat; uważa zatem, że z moralnego i intelektualnego punktu widzenia jest to historyczna stolica budowania wartości europejskich;

58. wzywa Komisję i państwa członkowskie do jednakowego inwestowania w działania w zakresie formalnej edukacji obywatelskiej oraz do wspierania nieformalnej edukacji obywatelskiej, programów nauczania i zajęć pozalekcyjnych, a także do wzmocnienia programów UE wspierających edukację i edukację obywatelską; wzywa do włączenia konkretnych celów w zakresie edukacji obywatelskiej do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz programów edukacyjnych finansowanych z funduszy UE; wzywa do przeznaczenia większych środków finansowych na działania, narzędzia i akcje Parlamentu związane z promowaniem edukacji obywatelskiej we wszystkich państwach członkowskich, w szczególności Euroscole; apeluje do Komisji o zatwierdzenie projektów pilotażowych zaproponowanych przez Parlament, które mają na celu poprawę edukacji obywatelskiej; podkreśla potrzebę zapewnienia specjalnego budżetu na opracowanie ogólnounijnych badań porównawczych w dziedzinie edukacji obywatelskiej;

59. jest zdania, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy stanowi dobrą okazję do przeprowadzenia wielopoziomowej dyskusji na temat kształtowania polityki w dziedzinie edukacji, młodzieży i kultury; wzywa państwa członkowskie i Komisję do wykorzystania i dalszego wdrażania sprawozdań podsumowujących grupy roboczej Konferencji ds. edukacji, kultury, młodzieży i sportu; uważa w związku z tym, że należy ustanowić kompetencje dzielone w dziedzinie edukacji, przynajmniej w odniesieniu do edukacji obywatelskiej, przy czym wykonywanie tych kompetencji przez UE nie może uniemożliwiać państwom członkowskim wykonywania ich własnych kompetencji;

60. zachęca Komisję do rozważenia możliwości wspierania budów pomników Unii Europejskiej we wszystkich gminach w państwach członkowskich, które będą symbolem wizualnym integracji europejskiej dla obywateli;

61. wzywa państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz wdrożenia zalecenia Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽¹⁴⁾, ponieważ wiele kompetencji uzyskanych w ramach tego rodzaju uczenia się jest związanych z rozwojem kompetencji obywatelskich, uzupełniających je lub po prostu niezbędnych do ich rozwijania;

o

o o

62. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, jak również parlamentom i rządów państw członkowskich.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.